

Čís. 1286.

Notářský spis se vyhledává pro každé uznání dluhu mezi manželi, nechť stane se v kterékoliv formě a z kteréhokoliv důvodu.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1921, Rv II 270/21.)

Žalující manželka obeslala za účelem uspořádání vzájemných majetkových poměrů svého manžela do advokátní kanceláře Dr. L., kdež se pak manželé porovnali tak, že žalovaný se zavázal zaplatiti žalobkyni za konanou sedmiletou práci a za vystoupení jednou pro vždy 1.000 K v určité lhůtě. Ježto lhůty nedodržel, domáhala se manželka plnění žalobou, již procesní soud prvního stádia zamítl, maje za to, že ujednání stran bylo uznáním dluhu, jež vyžaduje formu notářského spisu. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody: Zcela správně poukazuje odvolání na to, že zákon ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., jenž byl vydán proto, by manželé nezřídili mezi sebou jednoduchým způsobem platné závazky na úkor třetích osob, extensivně vyložití nelze, že pravidelně každé porovnání obsahuje uznání dluhu, takže by při výkladu prvního soudce manželé o svých vzájemných nárocích se nemohli smířiti jiným způsobem než notářským spisem. Dle § 1380 obč. zák. jest narovnání smlouvou obnovovací, kterou strany určují práva sporná nebo pochybná, zavazující se navzájem, že strana dá něco straně, nebo že strana něco vykoná pro stranu, nebo že strana k vůli druhé straně něco opomene. Narovnání jest smlouvou, která zavazuje obě strany, a jest ji posuzovati dle pravidel vytknutých pro smlouvy takové. O takový případ tu jde, ježto žalovaný zmíněnou úmluvou se zavázal platiti žalobkyni jako náhradu za sedmiletou práci a za vystoupení jednou pro vždy 1.000 Kč, načež obě strany prohlásily, že veškeré vzájemné nároky jsou navzájem vyrovnány. Nejedná se tedy pouze o uznání dluhu na jedné straně, nýbrž o úplné vyrovnání sporných nároků, a k platnosti takovéto smlouvy netřeba notářského spisu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolání, opírající se o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s. je oprávněno z důvodu nesprávného právního posouzení. Žalobní nárok uplatňován jest na základě narovnání, které sporné strany dle informace ze dne 10. března 1920 v adv. kanceláři Dra. L. mezi sebou ujednaly a dle něhož se žalovaný zavázal žalobkyni do dne 10. června 1920 zaplatiti jednou pro vždy 1.000 K jako »náhradu za konanou sedmiletou práci a za vystoupení«. Toto narovnání jest tedy právním důvodem žaloby a teprve ve svém odvolacím spise, tudíž v období sporu, kdy jakákoli změna žaloby jest již vyloučena (§ 483 odstavec třetí c. ř. s.) uvádí žalobkyně, že se žalobní nárok nezakládá na závazku z tohoto narovnání, nýbrž na tom, že žalobkyně od února 1920 za žalovaného a na jeho účet živila jejich společné dítě Františka. Narovnání to nelze však uznati za platné, neboť, ač obsahuje uznání dluhu jednoho manžela vůči druhému, není sepsáno ve formě not. spisu, jak to předpisuje § 1 zákona ze dne 25. čer-

vence 1871, čís. 76 ř. zák. Opačný náhled soudu odvolacího jest mylný, neboť zákon mluví o uznání dluhu všeobecně, takže nutno ustanovení to vztahovati na každé »uznání dluhu«, nechť stane se v kterékoli formě i z kteréhokoli důvodu. Přiznává-li odvolací soud sám, že tímto zákonem čeleno býti mělo fraudulósním jednáním manželů, nebylo by lze pocho-
piti, proč právě narovnání, které bývá dosti obvyklou formou fraudu-
lósniých právních jednání, mělo by z předpisu zákona býti vyjmuto. Když
tedy narovnání toto pokládati jest dle tohoto jasného a určitého předpisu
zákona za neplatné, vyplývá z toho důsledně i neoprávněnost žalobního
nároku uplatňovaného právě z tohoto právního důvodu.

Čís. 1287.

**Nestačí, podepsal-li se jeden ze svědků poslední vůle jako úřadující
náměstek obecního starosty a k svému podpisu připojil obecní pečef.**

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1921, R I 1356/21.)

Zustavitel zanechal závěť, jež podepsána byla třemi svědky. Dva z nich
se podepsali jako »svědkové posledního pořízení«, třetí z nich připojil ke
svému jménu: »jako úřadující náměstek« a přičinil ku svému podpisu
obecní pečef. K pozůstalosti přihlásili se jak dědicové ze závěti, tak i ze
zákona. Pozůstalostní soud poukázal na pořad práva dědice ze
zákona. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Stížnost zá-
konných dědiců do usnesení pozůstalostního soudu, kterým jim přidělil
roli žalobců oproti dědicům z poslední vůle, není odůvodněna, neboť roz-
hodnutí prvé stolice odpovídá stavu věci i zákonu. Dle § 126 nesp. říz.
závěť sama jest silnějším důvodem, ovšem za předpokladu, že vnější for-
my byly dodrženy. Poslední vůle, o niž tu jde, jest podepsána mimo
zůstavitele třemi osobami, dvěma jako »svědky«. Pavel N. podepsal po-
slední vůli, opatřenou pečeti »obecního úřadu« jako »úřadující náměstek!«
Jedná se tudíž o výklad § 579 obč. zák.: »dodatek, kterýž poukazuje na
vlastnost svědka« čili zda dodatek úřadující náměstek má vztah na vlast-
nost osoby podepsané jako svědka. Poslední vůle má spíše formu listiny
úřední, o jejíž platnosti rozhodnouti má soud procesní a vývody stížnosti
tudíž nejsou s to, by přivodily, by byla role žalobní přiřknuta dědicům
z poslední vůle.

Nejvyšší soud poukázal na pořad práva dědice ze závěti.

Důvody:

Podle nového doslovu § 579 obč. zák. (§ 55 třetí dílčí novely k obč.
zák.) musí se svědkové na písemné poslední vůli a to na listině samé
podepsati s dodatkem, poukazujícím na jich vlastnost jako svědků. Jak ze
znění tohoto zákonného ustanovení a z materiálů k němu (důvodová
zpráva str. 206) na jevo vychází, musí tento dodatek každý svědek sám
k svému podpisu připojiti a jest zachování této formy jednou z podmínek
platnosti testamentu. (Arg. slova v uvedené důvodové zprávě: »Deshalb
will der Entwurf in dem neuen § 579 deutlich machen, dass zwar irgend
ein auf ihre Zeugeneigenschaft hinweisender« Zusatz bei der Unterschrift